

dieťa. Ročne robíme asi 100 až 150 takýchto zákrokov a ich počet sa zvyšuje. Samozrejme, tieto spermie majú horšiu kvalitu, šanca na otehotnenie je teda nižšia.

Závisí od kvality embrya zdravie dieťaťa?

Určite áno, všetky genetické informácie sú vo vajíčku a v spermi. Rozhodne sa však nedá povedať, že zo zlého spermiogramu vznikne postihnuté dieťa, to neplatí. Aj z milióna spermií je čast dobrých. A aj u zdravého muža je 10 až 20 percent spermií geneticky porušených. Keď takáto spermia oplodní vajíčko, dieťaťko je postihnuté. Je to o náhode a o štatistike. Preto je dôležitá kvalita spermií.

Dá sa ovplyvniť, či bude mať pár dievča alebo chlapca?

Dá sa. Prirodzene napríklad načasovaním sexu vzhľadom na ovuláciu, je to však veľmi nespoľahlivé. Je neuveriteľné, že ešte dnes niektorí prichádzajú s Jonášovými kalendármi, čo sú akési výpočty splodenia dievčata či chlapca. Pri IVF sa embryo môže geneticky vyšetriť na rôzne syndrómy a genetické chyby a zároveň sa dozvieme jeho pohlavie. Pri genetických ochoreniach via-

zaných na pohlavie sa vyberajú embryá zdravého pohlavia. S požiadavkou IVF konkrétne na dievča alebo chlapca som sa nestretol. Ľudia, ktorí majú problém s plodnosťou, sa tešia z dieťaťa bez ohľadu na jeho pohlavie.

Rozvíja sa dnes genetická medicína rýchlo?

Neskutočne rýchlo, je to najrýchlejšie sa rozvíjajúca oblasť medicíny. To, čo platilo v asistovanej reprodukcií pred desiatimi rokmi, dnes už neplatí. Vznikajú nové postupy, vyvíjajú sa nové prístroje. Snažíme sa takto udržať šancu na oplodnenie rovnakú ako v minulosti, pretože biologický materiál je čoraz horší. Dokážeme pomôcť určitému percentu párov, nedokážeme však pomôcť všetkým.

Koľko asi stojí IVF oplodnenie v skúmavke?

Je to finančne nákladné. Štát platí základné IVF a časť ceny liekov. Bežný doplatok na lieky s príspevkom poisťovne vás vyjde 200 až 700 eur. Samotné IVF s príspevkom zdravotnej poisťovne vyjde od 500 do 4 000 eur. Vždy je to však lacnejšie ako v zahraničí, kde to stojí 8 000 až 30 000 eur. Pois-

ťovňa však neplodným párom prispieva len do dovŕšenia 39. roku života. Nehradí žiadne genetické vyšetrenia embrya. Dokonca ani párom, ktoré už majú dve postihnuté deti. Žiadne nové metódy pri IVF nie sú preplácané, všetko platí pacient. Štát zastal niekde na úrovni roku 2004 a na úrovni vtedajších poznatkov. Neplatí teda za nič inovatívne, čo by dnes mohlo zvýšiť šancu úspešného oplodnenia. Priemerne teda IVF vyjde samoplatcu na 2 500 eur, s genetickými vyšetreniami je to do 4 000 eur.

Pár v akom veku by ste ešte prijali?

U nás neexistuje zákonné obmedzenie, fungujú morálne a etické normy. My v našom centre máme hranicu 50 rokov. Priemerný vek úmrtia takýchto rodičov je totiž vo veku, keď ich dieťa bude maturovať.

Máte aj páry s veľkým vekovým rozdielom? Starší muž, mladšia žena alebo naopak?

Je zaujímavé, že novým trendom je pár, kde je žena výrazne staršia a chce dať mladšiemu mužovi dieťa. To sú ženy po štyridsiatke, ktoré už majú deti, často dospelé. Deti nie sú prostriedkom na pripútanie

mladšieho partnera, ľudia si to však neuvedomujú.

Dá sa s trendom poklesu plodnosti ešte niečo urobiť?

Obávam sa, že v budúcnosti sa prirodzené počatie bude brať ako šťastná náhoda a všetci budú riešiť tehotenstvá cez IVF centrá. A, žiaľ, myslím si, že ešte aj my sa toho dožijeme. Počet detí narodených po IVF celosvetovo rastie, najviac IVF cyklov sa realizuje v Izraeli, až 40 000 ročne. V Austrálii a Izraeli sa už dnes veľká časť detí rodí s pomocou centier IVF, v Dánsku je to 8 percent populácie, v Česku 2,5 percenta. Ďalšej generácii by som radil počkať do skončenia vysokej školy a hneď potom sa pokúšať o dieťa. Systém muž, žena, dieťa má zmysel. A naši rodičia to vedeli. Aj preto sú dnes oni tí, ktorí tlačia svoje deti, aby mali potomkov. Nátlak okolia už dnes nie je výrazný, nemať dieťa je bežné.

Mnohé ženy by aj chceli otehotnieť, no nemajú s kým...

To je pravda. Vidavam v ambulancii mladé, pekné, inteligentné ženy po tridsiatke, ktoré nemajú partnera. Niekedy sa pýtam, kde tí chlapi sú? Žiaľ, často sa potom stáva, že tieto ženy chcú akéhokoľvek muža len kvôli dieťaťu, nie kvôli nemu samému.

Majú dnes ešte ľudia náboženské výhrady voči umelému oplodneniu?

Odpoveďou je, že na týchto stoličkách sedeli kňazi s manželkami zo všetkých cirkví okrem rímskokatolíckej. A u všetkých bolo výsledkom úspešné IVF, tehotenstvo a dieťa. Kňazi nie sú proti rozmnožovaniu, posledné tri-štyri roky som výhrady tohto druhu nepočul vôbec.

Dokážu si ľudia vážiť, keď sa im podarí mať dieťa pomocou IVF?

Neskutočne si to vážia. Najmä tí, ktorým bolo potomstvo dlho odopierané. A naozaj krásne sa k svojim deťom správajú. Posielajú mi pohľadnice, fotky, prídu deti ukázať. To je skutočne pekná časť tejto práce.

MARGELA FUKNOVÁ

FOTO: PETER KORČEK

Tí, ktorým sa podarí mať deti s pomocou IVF, si to podľa MUDr. KRAJKOVIČA veľmi vážia.

